

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Warszawa, 31 maja 2010 r.

Stanisław TROCIUK

RPO-647451-X/10 /MJ/TG

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

szanowny Panie Marszałku

Uprzejmie informuję Pana Marszałka, iż 18 stycznia 2008 r. Minister Sprawiedliwości powierzył Rzecznikowi Praw Obywatelskich pełnienie funkcji Krajowego Mechanizmu Prewencji (KMP). Tym samym wykonane zostało zobowiązanie międzynarodowe, wynikające z art. 3 i art. 17 ratyfikowanego przez Rzeczpospolitą Polską Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30 poz. 192).

Wykonywanie zadań KMP polega m.in. na przeprowadzaniu wizytacji w różnych miejscach odosobnienia, w których przebywają osoby zatrzymane, uwięzione lub umieszczone na mocy polecenia jakiegokolwiek władzy sądowej, administracyjnej lub innej - i które nie mogą z własnej woli tych miejsc opuszczać (vide art. 4 ust. 2 Protokołu). Jednym z takich miejsc są szpitale i inne placówki psychiatryczne.

Wizytacje KMP co do zasady nie są zapowiadane. Osoby wizytujące wykonują swe czynności na podstawie imiennego upoważnienia pisemnego Rzecznika Praw Obywatelskich, które zobowiązani są przedstawić kierownikowi wizytowanej placówki niezwłocznie po przybyciu. Możliwy jest udział w wizytacjach ekspertów zewnętrznych. Celem wizytacji placówek psychiatrycznych jest ocena warunków

pobytu i leczenia oraz traktowania pacjentów przez personel. W szczególności osoby wizytujące są obowiązane zwracać uwagę na kwestię poszanowania godności i czci pacjentów. Ich ocenie poddawana jest także legalność i prawidłowość stosowanych ograniczeń wolności i nietykalności osobistej. W toku badań prowadzonych w placówkach psychiatrycznych, osoby wizytujące zapoznają się z warunkami pobytu pacjentów i udzielania im świadczeń zdrowotnych, prowadzą rozmowy z wybranymi przez siebie pacjentami bez obecności pracowników placówki, analizują treść zapisów w zbiorowej i indywidualnej dokumentacji medycznej, dotyczących badanych problemów.

Umocowaniem do prowadzenia wizytacji KMP oraz wykonywania powyższych czynności przez osoby wizytujące, są przepisy art. 19 ust. 1 i art. 20 Protokołu fakultatywnego oraz art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tj.: Dz. U. z 2001 r. nr 14, poz. 147 ze zm.). W dotychczasowej praktyce wizytacji KMP, zdarzały się jednakże przypadki utrudnienia rozpoczęcia wizytacji przez upoważnionych pracowników Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wykonywania zamierzonych przez nich czynności. Były one następstwem wątpliwości kierowników niektórych wizytowanych placówek psychiatrycznych co do legitymacji do przeprowadzenia wizytacji oraz zakresu czynności wykonywanych przez osoby wizytujące, zwłaszcza dostępu do dokumentacji medycznej.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana Marszałka z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości poinformowania kierowników podległych placówek psychiatrycznych, o możliwości przeprowadzenia w tych placówkach niezapowiedzianej wizytacji KMP, a także o czynnościach, do wykonywania których uprawnione są osoby wizytujące.

Z poważaniem

